

[Kristine Heltberg.]

ikke er særlig nyt; man mindes de 2 romerske konsulere, og det er egentlig sådan noget, der giver én en vis bekymring, for i mange tilfælde gik det godt, men i nogle tilfælde for de i totterne på hinanden. Det er nok en lære, man ikke sådan helt skal glemme. Jeg vil nok mene, at det formodentlig vil gå godt, men det er sådan set vores opgave at sørge for at skabe de bedste betingelser for, at det skal gå godt, og derfor synes jeg, at en meget klar kompetencefordeling er nyttig.

I øvrigt vil jeg sige, at jeg absolut synes, at selve den tanke at udskille det store administrative arbejde fra den faglige leders kompetence er meget, meget nyttigt, men man skal ikke gøre sig nogen illusioner om, at de to områder ikke griber så stærkt ind i hinanden, at det ikke kan give anledning til gnidninger, hvis man ikke bærer sig meget fornuftigt ad med hensyn til kompetencefordelingen, eller også en hierarkisk opdeling.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Fru Kristine Heltberg sagde, at det skulle gå godt. Jeg vil gerne bidrage til, at det skal gå endnu bedre, og lovforslaget har netop til hensigt, at det skal gå bedre. Når man deler ledelsen op i to poster, har det bl. a. noget at gøre med det, som hr. Gunner Baunsgaard var inde på, nemlig rationalisering, omstrukturering osv., hvor det er den økonomisk-administrative chef, der kan komme med et oplæg. Man skal bare hele tiden huske, at seruminstituttet altså også sorterer under folketinget, når det kommer til stykket.

Lad mig sige til hr. Erlendsson om kompetencestriden, at det er nu engang sådan, at man lægger et budget, og det er det også på seruminstituttet. I det omfang der skal forskes, må man altså holde sig inden for disse rammer, og det er ikke den administrative chefs opgave at sige til lægechefen, at han skal forske på den og den måde, men at sige til ham: du må forske inden for de og de områder.

Jeg skal gerne bidrage til, at man får klarhed på kompetenceområderne. Jeg er slet ikke i tvivl om, at vi kan fastlægge det meget nøje, men man kan ikke forhindre mennesker i at komme op at skændes, selv om man har fastlagt kompetencen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse.

(Lovforslag nr. 79. Fremsat 26/2 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Thomas Have (S):

De ændringer i lov om kommunernes styrelse, som indenrigsministeren her foreslår, er jo på sin vis en fortsættelse af kommunalreformen, der blev gennemført i 1970. Det udvalg, der har arbejdet med problemerne om kommunernes budget- og regnskabssystem, har i 1974 afgivet en betænkning, hvori man foreslår, at det pålægges kommunerne og amtskommunerne at udarbejde årsbudgettet i form af et totalbudget, som foruden driftsudgifter og driftsindtægter også skal omfatte anlægsgudgifter og både kapitalindtægter og -udgifter.

Man foreslår endvidere, at det gøres til en pligt for kommunerne, i lighed med hvad der gælder for statens vedkommende, at udarbejde et budgetoverslag for de følgende regnskabsår. Her kan der være grund til at understrege, at det jo så også må pålægges folketinget at være varsom med at foretage ændringer i lovgivningen, som måske kan pålægge kommuner og amtskommuner yderligere udgifter, som de ikke har kunnet tage hensyn til i de budgetoverslag, som udarbejdes for de følgende år.

En gennemførelse af udvalgets forslag vil på forskellige punkter betyde en forenkling i forhold til de nu anvendte budget- og regnskabssystemer. Det gælder især for så vidt angår statusopstillingen.

I forbindelse med omlægningen af kommunernes regnskabssystem vil det også være naturligt at overveje en omlægning af regn-

[Thomas Have.]

skabsåret fra finansåret til kalenderåret. Det vil betyde, at man kunne have det foregående års regnskab afsluttet, inden man skulle tage stilling til det nye budget, som jo skal være udarbejdet og vedtaget inden udgangen af september måned. Budgetlægningen vil på den måde kunne blive mere sikker, idet man rykker 3 måneder nærmere det tidspunkt, hvor budgettet træder i kraft i det følgende regnskabsår.

Der kan måske være ting, som taler imod en omlægning. Jeg har forstået, at det nok ikke vil være muligt at ændre statens regnskabsår fra finansåret til kalenderåret, idet det vil medføre en hel masse omlægninger, men jeg ser i og for sig heller ikke nogen grund til, at man ikke godt for statens vedkommende skulle kunne operere med finansåret, og for kommunernes vedkommende med regnskabsåret. Men det er jo ting, som man senere skal tage stilling til. Det er oplyst af ministeren, at dette spørgsmål skal forberedes ved et udvalgsarbejde, og resultatet må derefter gøres til genstand for en forhandling med de kommunale organisationer, hvis der bliver tale om at ændre regnskabsåret og fristen for regnskabets aflæggelse.

Det er min opfattelse, at de foreslåede ændringer vil gøre kommunernes budgetter til et bedre styringsinstrument i kommunernes egen planlægning, og at det også vil kunne medvirke til at fremme et budget-samarbejde imellem staten og kommunerne. Jeg skal derfor med disse bemærkninger give forslaget socialdemokratiets anbefaling, idet der naturligvis er en hel del detailspørgsmål, som bedst vil kunne rejses og behandles i det kommende udvalgsarbejde.

Søren Jensen (Hasseris) (V):

Det foreliggende lovforslag er en udløber af kommunalreformen, idet man med denne reform nu kan stille ensartede krav til regnskaber og budgetter. Det giver kommunerne mulighed for at anvende moderne regnskaber og teknik og dermed en lettere adgang

til styring og planlægning, hvilket må hilses med tilfredshed. Forslaget giver indenrigsministeren en række bemyndigelser til bl. a. at fastsætte kommunernes regnskabsår og til at omlægge de kommunale regnskabssystemer. Omlægningen af regnskabssystemerne betyder også, at det bliver nemmere for såvel stat som kommuner at overskue de offentlige udgifter. Bl. a. giver de tre-årige budgetter mulighed for en mere langsigtet planlægning, og dermed vil behovet for de mere eller mindre improviserede indgreb i den kommunale sektors dispositioner formindskes.

Jeg håber, indenrigsministeren ved udøvelsen af sine bemyndigelser vil tage hensyn til den ekstra arbejdsbyrde, som disse omlægninger vil give kommunerne i overgangsperioden. Så vidt jeg har forstået, sigtes der på, at de nye bestemmelser skal træde i kraft den 1. januar 1977 både vedrørende regnskabssystem og vedrørende omlægning af regnskabsår. Omlægningen af regnskabsåret er et ønske hos de fleste kommuner, men det betyder, at der for året 1976-77 skal udarbejdes det sædvanlige 12 måneders udskrivningsbudget, hvorimod bevillingsbudgettet kun skal gælde de 9 måneder fra 1. april til 31. december 1976. Så vidt jeg kan se, vil 9 måneders budgettet ikke blot være 75 pct. af 12 måneders budgettet. Det vil kræve en ret nøje gennemgang af de enkelte kontis bevillingsbehov og vil også rejse visse problemer i forbindelse med beregning af ejendomsskatterne. Jeg nævner disse ting på baggrund af de erfaringer, man i kommunerne har fra tidligere situationer, hvor man stilles over for flere nye og større opgaver på samme tid. En omlægning af regnskabsåret for kommunerne har ifølge bemærkningerne givet anledning til betænkeligheder, bl. a., som nævnt, fordi der ikke bliver sammenfald med finansåret og i øvrigt heller ikke med kommunalbestyrelsens valgperiode.

Som hr. Thomas Have var inde på for et øjeblik siden, er der jo et udvalg, der arbejder med nogle af de ting. Men jeg vil gerne spørge ministeren, om han i den anledning

[Søren Jensen (Hasseris).]

har gjort sig overvejelser om en koordinering. Jeg føler trang til at erindre om, at venstre tidligere har fremført tanken om at flytte finansåret til kalenderåret. Men ellers kan venstre med disse bemærkninger anbefale forslaget, som vi mener, når det er gennemført, indebærer mange og betydelige fordele for kommunerne. Men der er også visse ting, vi gerne vil have lejlighed til at snakke lidt nærmere om i udvalget. Lad mig så til sidst udtrykke håbet om, at forslaget hurtigt kan blive færdigbehandlet, så kommunerne kan få den længst mulige forberedelsestid.

Fru Jytte Røge (FP):

Baggrunden for dette lovforslag skal ses i forbindelse med kommunalreformen, der trådte i kraft 1. april 1970, og som ændrede den kommunale inddeling samt kommunernes styrelse. Ved sammenlægning af by- og landkommuner søgte man at opnå, at den enkelte kommune fik en sådan størrelse, at den befolkningsmæssigt, erhvervmæssigt og geografisk kunne danne et hensigtsmæssigt grundlag for selvstændig varetagelse af kommunale opgaver. På denne måde blev antallet af kommuner nedbragt fra 1.360 til 277, og samtidig blev antallet af amtskommuner nedbragt fra 22 til 14.

I henhold til den ny kommunale styrelseslov blev det pålagt kommunalbestyrelsen at nedsætte et økonomiudvalg, hvis vigtigste opgaver er økonomisk planlægning og indseende med de finansielle og forretningsmæssige forhold inden for alle administrationsområder. Det er endvidere økonomiudvalgets opgave at udarbejde budgetforslag over driftsudgifterne samt en oversigt over forventede anlægsudgifter, og hvordan disse tænkes finansieret.

Det er på dette område, styrelsesloven skal ændres, idet man vil indføre et nyt budget- og regnskabssystem med ens kontoplaner, der bevirker, at der skal opstilles et samlet drifts-, anlægs- og kapitalbudget fælles for kommuner og amter. Samtidig gør lovforslaget det til en pligt for kommunerne ud over årsbudgettet at udarbejde budgetoverslag for en periode på 3 år, hvilket vil være praktisk, da et enkelt anlægsarbejde ofte strækker sig over 2, eventuelt flere regnskabsår. Lovforslaget tilsigter også at

skabe overensstemmelse mellem den statslige og kommunale budgetlægningsperiode. Man har anført, at det af tekniske, herunder edb-mæssige grunde, vil være praktisk, at det kommunale regnskabsår følger kalenderåret. Denne ændring søges gennemført med virkning fra 1. januar 1977. Men det vil være en stor ulempe og stik imod bestræbelserne om budgetsamarbejde at have forskelligt finansår for staten og kommunerne, så derfor ville det nok være ønskeligt også at flytte statens finansår. Fremskridtspartiet er positivt indstillet over for gennemførelsen af dette lovforslag.

Fru Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre kan anbefale lovforslag nr. 79. Vi finder det meget væsentligt, at der gennem budgetreformen skabes bedre styringsmuligheder for den enkelte kommune, og samtidig at der skabes bedre forudsætninger for det budgetsamarbejde mellem stat og kommuner, som må og skal til, hvis vi skal have bedre styr på de offentlige udgifter som helhed. Men det er nok nødvendigt her at fremhæve, at dette budgetsamarbejde kræver meget andet end nye regnskabs- og budgetsystemer for at lykkes. Det kræver først og fremmest mere åbenhed og bedre planlægning fra begge parter. Det vil næppe være realistisk at tro, at vi i al fremtid kan undgå fra folketingets side at gribe ind over for kommunerne, men med et sådant budgetsamarbejde og med bedre koordinerede budgetsystemer vil disse indgreb forhåbentlig blive færre og mere overskuelige for kommunerne.

Jeg kan tilslutte mig hr. Søren Jensen (Hasseris)s henstilling til ministeren om at tage hensyn til kommunerne i overgangsperioden, herunder henstille, at ministeren hurtigt får afklaret selve ikrafttrædelsestidspunktet.

Af forslagens enkeltheder skal jeg her kun fremhæve bemærkningerne om, at de nye budgetter betyder en mindre detaljerig af driftsbudgetterne end tidligere.

Det radikale venstre ønsker i udvalget grundigt at gå ind i hele spørgsmålet omkring kommunernes muligheder for at give rammebevillinger til f. eks. skoler og institutioner. Ønsket om at give brugere og ansatte mere indflydelse på deres egne arbejdspladser rejses med stadig større styrke.

[Aase Olesen.]

Kommunerne har ikke altid haft mulighed for at imødekomme disse ønsker bl. a. på grund af styrelseslovens bestemmelser.

Af samme grund ønsker vi i udvalget at diskutere spørgsmålet om den 2 ugers frist, der er sat som den mindste periode, der skal hengå mellem første og andet budgetmøde. Minimumskrav har det som bekendt med at blive til det almindeligt anvendte. Både af hensyn til borgernes mulighed for at få indflydelse på kommunernes budgetlægning, men også af hensyn til kommunalpolitikkerne selv, ville det nok være rimeligt at udvide denne minimumsfrist.

I forbindelse med disse ændringer af den kommunale styrelseslov har jeg et par spørgsmål til indenrigsministeren. Indenrigsministeriet har længe varslet ændringer i styrelsesloven bl. a. om inhabilitetsproblemerne, og den nuværende indenrigsminister har selv her i tinget i efteråret over for den daværende indenrigsminister påpeget problemerne omkring valgbarhedsspørgsmålet. Derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at efterlyse initiativer på disse felter.

Jeg tillader mig at rejse spørgsmålet i dag, fordi især problemerne omkring inhabilitet trænger til en hurtig afklaring. Det er vist ikke for meget sagt, at disse problemer for øjeblikket rider mange kommunalbestyrelser som en mare.

Endelig skal jeg på det radikale venstres vegne anbefale lovforslaget til en velvillig udvalgsbehandling.

Hagen Hagensen (KF):

Det konservative folkeparti er tilhænger af det videst mulige selvstyre for kommunerne, og derfor er vi tilfredse med, at det lovforslag, vi her skal tage stilling til, åbner adgang for kommunerne til uden samtykke fra tilsynsmyndigheden i videre omfang, end det hidtil har været tilfældet, at kunne optage lån.

Men når man ønsker, at der skal være det videst mulige selvstyre for kommunerne, er det også nødvendigt, at grundlaget for selvstyret er i orden og der er oversigt over forholdene, og derfor må nogle rammer derfor lægges fast. Det drejer sig i denne forbindelse om en ændret budget- og regnskabsordning, og den kommer til, som lovforslaget siger, at gå ud på, at man både skal

have drifts-, anlægs- og kapitaludgifter samlet med i budgettet, og at man også skal have flerårige budgetoverslag.

Det må anses at være noget, der er en påkrævet hjælp for kommunalbestyrelsens medlemmer, når de skal tage stilling til sagerne.

Hvad angår omlægning af regnskabsåret til kalenderåret vil jeg gerne være med til at overveje dette, for at der kan bringes mere nærhed imellem budgetåret og det tidspunkt, hvor budgettet skal vedtages. Alt for ofte er det jo gået sådan, at det høje ting har været med til at handle hen over hovedet på kommunerne, så de egentlig ikke har fået nogen mulighed for at klare deres budget ordentligt i rette tid.

Det er derfor en ting, der tiltrænges: at få mere nærhed mellem budgetåret og tidspunktet, hvor budgettet skal vedtages.

Selv om der nu foreligger, og det gør der, tilslutning fra de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg kommuner til det fremsatte lovforslag, så vil det være nødvendigt at gennemgå og overveje de regelsæt, der her er tale om, så de kan blive så hensigtsmæssige som muligt. Der er overgangsbestemmelser, der også vil komme ind i billedet, og som man må dyrke nærmere. Jeg vil godt om bemyndigelser til ministre, som jeg ikke har meget lyst til at give, sige, at her kan der nok være grund til at gøre det, men også sige til indenrigsministeren: gør det nu ikke for hurtigt, gør det ikke for tidligt, men gør det rigtigt. Der er spor, der skræmmer fra store reformer, vi i tidens løb har fået sat for hurtigt i værk. Det kan godt være, der skal gives den helt gode tid til det, så det også bliver den gode ordening.

Kristine Heltberg (SF):

Et så teknisk lovforslag som det, vi har med at gøre her, er i virkeligheden ikke rigtig nogen god anledning til at holde principielle taler, men jeg vil dog alligevel anføre, at vi har to synspunkter, som må være helt overordnede, også når vi beskæftiger os med disse teknikalia.

Og det er for det første selvstyret, nærdemokratiet, for kommunerne, som ikke må trædes for nær, indflydelsen på det lokale plan af borgere og af medarbejdere, og for det andet planlægningen, også her ud fra begrebet landsplanlægning, og styringsmu-

[Kristine Heltberg.]

ligheder for det, der sker, og det, der skal ske i forbindelse med udviklingen af kommunerne og amterne og staten i forhold til hinanden.

Det lovforslag, vi har med at gøre her, bygger i meget høj grad på den betragtning, at det er på tide at ordne forholdene omkring budgetlægningen, så det bedst mulige samarbejde mellem stat, kommune og amtskommune kan præsteres. Det er et synspunkt, som vi i høj grad kan gå ind for. Men jeg vil nok sige, at der er en masse punkter, der i hvert fald for mig står en smule uklart, og som trænger til en belysning i udvalgsarbejdet. Det forekommer mig, at denne lov i ganske sjælden grad egner sig til at stille spørgsmål til, og jeg glæder mig til at komme til at gøre det i udvalget.

Jeg vil mene, selv om hastværk somme tider ikke behøver at være lastværk, så kan det være, at netop med hensyn til sådan nogle spørgsmål som dem, der skulle løses her, kan vi ved at være lidt for hastige måske tvinge en masse ulykker ned over kommunerne, som vi i virkeligheden ikke havde til hensigt at bringe ned over dem.

Derfor vil jeg, selv om jeg godt kan se, at det er vigtigt at få orden på disse forhold og at få det gjort så rimelig hurtigt som muligt, alligevel opfordre til, at vi får en meget grundig behandling i udvalget. Det vil jeg gerne tilsige vores positive medvirken til.

Ritta Ahm (KrF):

Omlægningen af kommunernes regnskaber, det er et af de sidste led i forbindelse med kommunalreformen, det er jo sagt af samtlige ordførere indtil nu. Jeg mener derfor, at kommunerne også må have forberedt sig på denne omlægning.

Når sådanne nye bestemmelser skal sættes i kraft, så vil der altid opstå visse overgangsvanskeligheder. Men da det som sagt er sidste led i hele kommunalreformen, så må indenrigsministeren vel også have overvejet, hvordan man skal klare disse overgangsproblemer. Vi mangler så blot det sidste led for at få primærkommunerne til at fungere. Indenrigsministeren ved meget vel, hvad jeg mener hermed, nemlig større medbestemmelse og indflydelse for borgerne i lokalsamfundet.

Jeg kan med disse bemærkninger tilsige en positiv udvalgsbehandling.

Kaj Hansen (DKP):

Masser af kommuner ud over landet ser hen til det bebudede nye regnskabssystem. På hvert eneste møde, man er til med kommunalfolk, rejses det problem. Der er ingen tvivl om, at det er en reform, man ser hen til at få gennemført.

Der er selvfølgelig en masse teknik i dette forslag, og det egner sig vel bedst til at få uddybet i udvalget.

Jeg vil gerne sige, som andre har været inde på, at der er forskellige andre forhold omkring kommunernes styrelse både i de byer, hvor der er magistratsordning, og i dem, hvor der ikke er magistratsordning. Vi har tidligere stillet forslag om udvidelse af kommunalbestyrelsesmedlemmernes antal, der er spørgsmålet om større offentlighed omkring kommunalpolitiske arbejder osv. Jeg kunne godt tænke mig at spørge indenrigsministeren, om han vil fremkomme med forslag af denne karakter.

Abel (CD):

Vort medlem af kommunaludvalget er desværre til møde i finansudvalget i øjeblikket. Som helt nyt medlem af dette ting, og oven i købet på vikariat er det sandsynligt, at jeg kommer til at berøre spørgsmål, som tidligere har været drøftet i udvalgsarbejdet, men som jeg desværre ikke har haft lejlighed til at sætte mig ind i besvarelsen af.

Som medlem af en kommunalbestyrelse siden 1970 vil jeg tillade mig at knytte nogle kommentarer og spørgsmål til det foreliggende lovforslag, som jeg ud fra mine kommunale erfaringer føler anledning til at fremkomme med.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at målsætningen er at sikre en fastere styring af de enkelte kommuners økonomi og i næste instans af den samlede offentlige sektors vækst. Centrum-demokraterne kan erklære sig ganske enige i disse målsætninger.

Gennem en årrække har det vist sig påkrævet, at kommunerne arbejder med et totalbudget, som indeholder såvel drifts- som anlægsudgifter og -indtægter samt kapitaludgifter og kapitalindtægter. Hidtil har disse ting vel i de fleste kommuner faktisk været holdt adskilt, men i og med at funkti-

[Abel.]

onerne knyttes sammen, vil der nu være mulighed for en fornuftigere samlet vurdering af den enkelte kommunes økonomiske muligheder.

I den anledning vil jeg spørge indenrigsministeren, om det er muligt at sikre, at regnskabet for det senest afsluttede regnskabsår fast kommer til at indgå i budgetlægningen på et tidligere tidspunkt, end det i dag finder sted. Det bør være muligt at sikre, at de faktiske tal kommer til at indgå i vurderingen.

I tilknytning til punkt 5 i lovforslaget vil jeg gerne rejse et andet spørgsmål, som har med begrebet nærdemokrati at gøre. Det er muligt, at det ikke hører hjemme i denne lov, men at der skal laves en speciel lov om det. Jeg vil gerne spørge: er der mulighed for under en eller anden form at indføre en slags hensigtsbestemmelse, som tilskynder den enkelte kommunalbestyrelse til at afholde et kommunalbestyrelsesmøde, hvor borgerne har adgang til at kommentere og spørge til budgettet imellem første og anden behandling?

Centrum-demokraterne vil finde det rimeligt, at en tilfredsstillende formulering af dette punkt aktivt peger på den direkte kontakt, som kommunalbestyrelsen bør have med borgerne, hvad der jo tales en del om i samfundet.

En tredje kommentar drejer sig om specificationen af budgetterne. Det er umiddelbart acceptabelt, at det generelt overlades til indenrigsministeren at foreskrive formen og den nærmere specification. Men på ét punkt må der findes klare og faste regler. I kommunernes budgetter er der i meget stor udstrækning tale om, at lønkontiene belaster dem, og at de helt store stigninger finder sted her hvert år. Vil ministeren tage skridt til, at der i selve lovforslaget forud for næste behandling af det konkret udformes regler, som sikrer, at de personalemæssige konsekvenser af budgetterne tydeligt fremgår af dem, og at der gennem en yderligere opdeling af lønkontiene gives en mere tydelig personalestatistik for den enkelte kommune, eventuelt i form af et bilag til budgetterne?

Vi må huske på, at den nye opstilling af budgetterne ikke blot vil give kommunalpolitikere et bedre styringsredskab i hænde,

men at det også i høj grad i dag skal kunne anvendes direkte til information af borgerne, for hvem det jo helt naturligt ifølge den gældende lovs § 39 er tilgængeligt. De seneste års debat viser, at især de personalemæssige ting, jeg her efterlyser, vil være en vigtig nyskabelse for de fleste kommuners vedkommende, selv om oplysningerne allerede findes i dag, men i utilgængelig form.

Når jeg nu har lejlighed til at udtale mig om et så vigtigt emne som loven om kommunernes styrelse, vil jeg ikke undlade at komme med et hjertesuk. Som jeg sagde i indledningen, er det bl. a. målsætningen med denne revision at sikre en fastere styring af den samlede offentlige sektors vækst. Jeg vil som kommunalpolitiker i det daglige meget kraftigt henstille til folketinget, at der ikke gennem bemyndigelser — især i denne lov, men også i andre love omkring kommunernes anliggender — åbnes mulighed for yderligere at lade ministeren, det vil sige regeringen eller folketinget, pludselig træffe beslutninger, som vælter den planlægning, man selv i det foreliggende lovforslag søger at nå frem til. Ofte sker der det, at dyrt betalte arbejdstimer for embedsmændene og også politikernes tid er spildt, hvis man pludselig i folketinget gennemfører noget. Vi må som kommunalfolk forlange af folketinget, at man herinde løser landets økonomiske problemer så langsigtet, at det ikke er nødvendigt at genere kommunerne ved at vente med beslutning om nødvendige ting til sidste øjeblik eller ved pludselig at foretage drastiske indgreb over for kommunerne. Jeg håber, at indenrigsministeren vil besvare de af mig stillede spørgsmål, men skal i øvrigt på centrum-demokraternes vegne anbefale lovforslagets videre behandling i udvalget.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det er sådan, at vi vel alle sammen har en hel masse ønsker om at tage ting ind i styrelsesloven. Vi taler også om, at vi ikke i enkeltheder skal dirigere kommunerne. Men i og med at vi laver flere og flere enkeltforskrifter og detaljerer det, som kommunerne skal foretage sig, er der vel næsten tale om en central styring på alle områder. Vi skulle helst hen til, at det blev rammeområder og rammebestemmelser, således at det, vi kalder det kommunale selvstyre, stadig er et

[Indenrigsministeren.]

selvstyre. Hvis vi har det så detaljeret, ville man jo bare have at slå op i et eller andet katalog og finde ud af, hvordan man skal opføre sig på dette eller hint område. Når jeg har sagt disse bemærkninger, så hænger det sammen med, at jeg ønsker det kommunale selvstyre udbygget. Jeg ønsker ikke det kommunale selvstyre lagt i så stramme rammer, så man altså som sagt bare kan slå op i en opslagsbog og finde ud af, hvordan man skal te sig som kommunalbestyrelsesmedlem.

Jeg vil gerne sige til hr. Thomas Have — og der var flere, sidst centrum-demokraternes ordfører, der var inde på spørgsmålet — at man kender mig vist så godt, at jeg har i hvert fald ikke til hensigt at bruge bemyndigelser til at overrumple kommuner eller vælte deres budgetter. Jeg er helt enig i de bemærkninger, der er faldet om, at det er en uskik, at folketinget sådan uden videre træffer beslutninger, som vælter kommunernes budgetter, efter de har haft megen møje og besvær med at få lagt dem, måske også få dem til at passe. Deri kan jeg ikke være uenig med nogen som helst ordfører. Men det er til syvende og sidst folketinget, der kan bestemme, i hvilket omfang man skal gøre noget sådant over for kommunerne.

Det er rigtigt, som det også er fremhævet af flere ordførere, at regnskabsåret efter bemyndigelse til indenrigsministeren kan omlægges til kalenderåret, og dér ligger et problem i forbindelse med statens regnskab. Vi ved jo, at økonomiministeren er særlig interesseret heri, og det er klart, at en sådan beslutning træffes ikke uden konsultation af ministeren for det område.

Jeg vil gerne understrege det, som hr. Thomas Have var inde på, nemlig at dette forslag skal ses som et styringsinstrument, ikke for staten, men for kommunalbestyrelsen, så den får oversigt over, hvad omkostningerne er i forbindelse med en 3-årig budgetlægning. Og så vil jeg gerne yderligere understrege det, som hr. Thomas Have også var inde på, nemlig at der hermed er tale om bedre mulighed for samarbejde mellem stat og kommune.

Til hr. Søren Jensen (Hasseris) vil jeg gerne sige, at det er rigtigt, at 9 måneder absolut ikke behøver at være 75 pct. af budgettet. Når det drejer sig om den be-

myndigelse, som skal gives ministeren, og de overgangsbestemmelser, som skal klares, foregår det naturligvis efter forhandling med de kommunale organisationer, som vi i øvrigt har tæt kontakt med.

Det er klart, at vi også vil tage hensyn til de arbejdsbyrder, kommunalbestyrelserne måtte få. Selv om det står i lovforslaget et eller andet sted, at det ikke påfører kommunerne ekstra udgifter, så vil jeg gerne fra denne talerstol sige, at det kan man sætte citationstegn omkring, for man skal jo skrive 3 tal, og 3 tal koster jo ikke det samme som 1 tal, selv om det er brøkdele, og så er der også selve arbejdet, så der bliver ekstraudgifter i hvert fald i en overgangsperiode.

Hr. Søren Jensen (Hasseris) var inde på spørgsmålet om valgperioderne og regnskabsåret, og det er rigtigt, at regnskabsåret i dag falder sammen med valgperioden, men det er bare lige så rigtigt, at den kommunalbestyrelse, som bliver valgt, må administrere en anden kommunalbestyrelses budget. Her sker der altså bare det, at der bliver tale om ikke 1 års budget, men 1½ års.

Fru Aase Olesen var inde på spørgsmålet om folketingets indgreb over for kommunalbestyrelsen, men det har jeg vist kommenteret. Dernæst var fru Aase Olesen inde på spørgsmålet om inhabilitet og valgbarhed. Jeg vil gerne vedstå de bemærkninger, jeg tidligere har gjort også som medlem, om, at det problem må tages op. Man kan måske tage et eksempel: kan man forstå, at en kommunalt ansat ikke kan sidde i et økonomiudvalg, mens f. eks. en landinspektør, arkitekt eller hvad det kan være kan sidde i et planlægningsudvalg, hvor han har meget større gavn af eventuelle oplysninger, selv om han ikke må bruge dem sådan umiddelbart?

Med hensyn til valgbarheden gælder jo en særlig lov eller rettere sagt den kommunale valglov, men det er klart, at her må der være lighed for loven. Der må være tidsbestemte rammer for, hvor lang tid straffen skal vare, og det må i hvert fald sikres, at alle bliver behandlet lige, og at det ikke bare overlades til kommunalbestyrelsernes forgodtbefindende, om de vil indberette et eller andet, som har forbindelse med valgbarheden.

Til hr. Hagen Hagensen vil jeg bare gøre

[Indenrigsministeren.]

den bemærkning, at bestemmelsen i dette lovforslag om optagelsen af lån ikke er nogen realitetsændring i forhold til før. Med hensyn til overgangsbestemmelser kan jeg gentage, at det vil vi selvfølgelig forhandle med de kommunale organisationer om; det har vi i øvrigt allerede gjort. Når hr. Hagen Hagensen siger i forbindelse med bemyndigelsen: gør det ikke hastigt, men gør det rigtigt, så skal jeg lægge mig det på sinde og håbe, at jeg rammer det, som hr. Hagen Hagensen var inde på.

Fru Kristine Heltberg var inde på selvstyre og nærdemokrati og planlægning, og det er netop det, der er hensigten med dette lovforslag. Lad mig i den forbindelse sige både til fru Ritta Ahm og til fru Kristine Heltberg og til andre, at jeg er i høj grad tilhænger af nærdemokrati. Og når jeg så ser på fru Ritta Ahm, så siger fru Ritta Ahm: lokalråd, og når vi så kommer til definitionen af, hvad nærdemokrati er, så er der næsten lige så mange skræddere osv. som på en stor systue, der har en forskellig opfattelse af, hvad nærdemokrati egentlig går ud på, og en helhjertet definition har man vel ikke fundet, men jeg er tilhænger af afgørelser så langt ned som vel muligt.

Hr. Kaj Hansen spurgte, om jeg havde forslag på det kommunale område. Må jeg sige til hr. Kaj Hansen, hvis det er med henblik på de kommunistiske forslag og identiske med dem, så har jeg ikke, men i øvrigt er jeg selvfølgelig parat til at se på de ting, der måtte komme.

Jeg kan kun være glad for de bemærkninger, hr. Kaj Hansen sagde om, at kommunerne venter på dette forslag.

Til centrum-demokraternes ordfører vil jeg gerne sige, at spørgsmålet om at sikre, at de sidste regnskabstal kom ind i budgettet, er lidt teknisk, så det vil jeg ikke stå og svare på og ikke sige noget om, for jeg kan ikke give nogen bestemt erklæring herom. Men når der bliver spurgt, om man vil sikre en hensigtserklæring i styrelsesloven om, at der skal afholdes møder, så må jeg svare, at jeg synes, at kommunalbestyrelsen i den udstrækning, de overhovedet har mulighed for at komme i kontakt med borgerne, skal gøre det. Men hvis vi også skal til at foreskrive, på hvilken måde de skal holde mø-

der, hvornår de skal holde møder og al den slags ting, så er vi altså inde i den historie, hvor vi laver et katalog over, hvad kommunalbestyrelsesmedlemmer skal gøre, og det er i og for sig ikke det, man tænker på, når kommunalbestyrelser i almindelighed vil arbejde.

Jeg siger tak for de bemærkninger, der er gjort. De har været positive, om end der har været en hel del problemer, som vi må se nærmere på i udvalget, og dér er vi selvfølgelig parat til at stille det materiale til rådighed, som man måtte ønske.

Abel (CD):

Jeg vil da gerne takke indenrigsministeren for de bemærkninger, som indenrigsministeren kom med.

Når indenrigsministeren siger, at han ikke vil misbruge bemyndigelsen, så kan vi da sige, at der måske på andre tidspunkter kommer andre indenrigsministre, og det er måske sikrest at have lovgivningen så klar, at man ikke overlader det til indenrigsministeren i alle tilfælde at tolke eller at komme med indgreb. Og dér kan der selvfølgelig så med rette henvises til, at der forhandles med de kommunale organisationer. Men ofte sker det meget hurtigt, og den tætte kontakt mellem de kommunale organisationer og de enkelte kommunalbestyrelser er ikke til stede reelt.

Med hensyn til det møde, jeg ønskede mellem første og anden behandling, hvor kommunalbestyrelsen havde mulighed for at drøfte det fremlagte budget med borgerne, mener jeg, at det er rimeligt med en sådan hensigtserklæring, og at vi bør foreskrive den fra folketingets side, fordi man mange steder måske har svært ved at trænge igennem med et ønske herom. Men hvis man i en kommunalbestyrelse som enkeltmedlem ønsker det, så kan man pege på den hensigtserklæring, som ligger i en eventuel lov.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til

[Formanden.]

kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (8/3 75):

Udtræder: Bach

Nyt medl.: Voigt.

Arbejdsmarkedsudvalget (12/3 75):

Udtræder: Glistrup, Wamberg,

Nye medl.: Bay, Poulsgaard.

Erhvervsudvalget (12/3 75):

Udtræder: Glistrup

Nyt medl.: Nauerby.

Udtræder: Svend Andersen

Ny stedf.: Tandrup Jensen.

Socialudvalget (12/3 75):

Udtræder: Glistrup

Nyt medl.: Eva Rothenborg.

Politisk-økonomisk udvalg (12/3 75):

Udtræder: Svend Andersen

Nyt medl.: Wamberg.

Undervisningsudvalget (12/3 75):

Udtræder: Freddy Madsen

Ny stedf.: Ib Nørlund.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 13. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af næringsloven.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til Grønlands landsråd og de grønlandske kommuner m. v.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov for Grønland om forsyningsmæssige foranstaltninger.

6) *Eneste behandling af:*

Indstilling fra udvalget for forretningsordnen angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57. (Mogens Glistrup).

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Udsættelse af ikrafttrædelsestidspunktet) [af Erlendsson m. fl.].

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om indkomstskat [af Ømann m. fl.].

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat). (Forhøjelse af den skattefrie bundgrænse) [af Glistrup m. fl.].

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger [af Glistrup m. fl.].

Mødet hævet kl. 17.03.